

Motto: „Evreii seamăna cu alți oameni
și chiar într-o măsură mai mare.“
(Haim Azriel Weizmann)¹

Originea turcică a khazarilor

Khazarii, chazarii sau hazarii (*ebraică*: כּיזָרִי; *turcă*: Hazarlar; *rusă*: Хазары; *tătară*: Xäzärlär; *tătară crimeeană*: Hazarlar; *greacă*: Χάζαροι; *arabă*: خَزَخ; *persană*: خَزَخ; *latină*: Gazari ori Cosri), al căror nume (*hazar*) pare legat de o formă a unui verb turcic care înseamnă „a umbla“, „a rătăci“ („gezér“ în *turca modernă*), au fost un popor turcic seminomad, cu ascendență scită, din Asia Centrală.

Spunând încă de la bun început că, după mijlocul secolului al XIII-lea khazarii nu vor mai fi menționați sub acest nume în izvoarele istorice, de bună seamă putem afirma că celebritatea khazarilor nu se datorează atât puterii militare și economice pe care a deținut-o la un moment dat (*Imperiul lor, în momentul de maximă înflorire, se întindea între Marea Neagră și Marea Caspică, de la Volga la Munții Caucaz*), cât a faptului că într-o considerabilă majoritate acest popor – eveniment unic în istorie – se va

1. Haim Azriel Weizmann (חַיִּים לֵאֵזְרֵל וַיִּזְמַן) născut în 27 noiembrie 1874 la Motol, lângă Pińsk (Imperiul Rus) și decedat pe 9 noiembrie 1952 la Rehovot (Israel) om politic israelian de centru, unul dintre cei mai remarcabili conducători istorici ai mișcării sioniste, ce a trăit și a activat cea mai mare parte a vieții în Anglia, unde a fost profesor de chimie la Universitatea Manchester și un lider al mișcării sioniste locale; între anii 1921-1931 și 1935-1946 Președintele Organizației Sioniste Mondiale, a fost cel dintâi președinte al Israelului – în perioada 17 mai 1948 - 9 noiembrie 1952. (n.a.)

converti ulterior la iudaism, conform celor afirmate în „*Enciclopedia evreiască*” convertirea făcându-se în jurul anului 740 d.Hr.

Chiar și pentru un erudit de talia lui John Bagnall Bury evenimentul petrecut în acest an rămâne unul surprinzător, domnia sa afirmând: „*Religia evreilor exercitase o înrâurire profundă asupra crezului islamic și fusese baza creștinismului; câștigase prozeiți în diverse părți ale lumii; dar convertirea khazarilor la religia pură a lui Iehova este un fenomen unic în istorie.*” Dar, înainte de a vorbi despre această convertire, ca și despre alte fapte ce-i definesc pe khazari, să aducem argumente suplimentare spre a justifica afirmația că acest popor este considerat a fi la origine unul *turcic*.

Care sunt popoarele turcice?

Oricare dintre diversele acelea ai căror membri vorbesc o limbă din familia celor turcice, fie ei din apus (*Azeri, Balcari, Bașchiri, Caracalpaci, Caraciai, Caraimi, Ciuvași, Cumâci, Găgăuzi, Hazari, Tătari, Turcmeni, Uzbeci, Uiguri, Qaşqai, Tătari crimeeni, Nogai, Turcomani irakieni* și desigur *Turci*); fie din est (*Altai, Hacași, Iacuși, Kârgâzi, Tuvini, Şori și Dolgani*), tuturor acestora, după interpretări bizantine și nu numai, trebuind a-i adăuga și pe *Huni*, cărora li se poate atribui probabil însă și o origine uralică.

Limbile uralice, vorbite actualmente de aproximativ 20 de milioane de persoane se împart în două subfamilii: limbile *fino-ugrice* – care includ maghiara, finlandeza, estona și sami, și limbile *samoedice* – vorbite de circa 30.000 de samoezi, un popor indigen din nordul Rusiei.

Limbile turcice, caracterizate printr-o omogenitate remarcabilă, în special în lexic și în structura gramaticală, armonie vocalică, și absența genului gramatical, diferențele, mai ales în

Interpretări discutabile, pe care le enunțăm fără a le credita ca fiind autentice sută la sută, ca derivate ale numelui „*khazar*“, par a fi cuvintele „*cazac*“ și „*husar*“, ambele însemnând *călăreț*, precum și germanicul „*ketzer*“, care înseamnă *evreu*.

Populația turcică, numărând la ora actuală aproximativ 150 de milioane de oameni, în cea mai mare parte locuiește în Turcia, dar mai există comunități importante și în: Azerbaidjan, Cipru, Iran, Kazakhstan, Kârgâzstan, Rusia, Turkmenistan și Uzbekistan, precum și în: China, în nordul Irakului și în Afganistan, în Republica Moldova, și în Balcani (*Grecia, Bulgaria, România și în fosta Iugoslavie*); un număr relativ mic de persoane turcice locuind în Vilnius, capitala Lituaniei.

Diversității spațiului locuit de aceștia, firesc, îi corespunde o diversitate de credințe și, dacă unele popoare turcice, în mod special cele din regiunile autonome rusești: Altai, Hakas și Tiva sunt încă adepți ai șamanismului – *religia predominantă a diverselor ramuri turcice până prin secolul al VIII-lea, când cei mai mulți au trecut la islamism* – majoritar, cele mai multe popoare turcice sunt musulmane sunnite.

¹ Sunnismul (în arabă: *سنة*) este curentul religios majoritar al islamului, reprezentând optzecișicinci la sută dintre musulmani.

Sunniții sunt de acord asupra a patru izvoare de referință principale: Coranul (*cartea revelată Profetului Mahomed*), Faptele Sale (*pentru cazurile neevocate în mod direct de Coran*), Consensul jurisconsultilor musulmani, și Deducția juridică („*Qiyas*“) – cu condiția ca ea să nu contrazică cele trei referințe precedente.

În sunnism nu există cler. Imamul nu este un preot, ci un membru al comunității musulmane care conduce rugăciunea: el este „*cel care se așază în față pentru a conduce rugăciunea*“ și nu este neapărat un teolog.

În arabă, imam înseamnă „*șef*“ sau „*conducător*“, drept care, în sunnism, este suficient ca șeful să fie musulman, înțelept, să cunoască stâlpii islamului și să fi învățat o mare parte din Coran pe de rost, pentru a fi în fruntea unei comunități sau a Statului.

Mai puțin numeroși, dar în număr suficient de mare pentru a fi amintiți, mulți oameni din estul Turciei sunt *aleviți*, primul lucru care trebuie făcut atunci când sunt amintiți fiind acela de a se face neapărat deosebirea între două grupări religioase distincte, cu unele puncte comune între ele și care poartă nume asemănătoare: *aleviți* și *alawiți*.

Alawiții, nerecunoscuți ca musulmani de conservatorii sunniți, cred, precum ismailiții și iți, în reîncarnare, ei văzându-l pe Ali ca încarnarea divină într-o treime sfântă, Ali fiind *Raġiunea*, Muhammad, pe care Ali l-a creat din lumina proprie, este *Numele*, iar Salman Persanul este *Poarta*.

Alawiții refuză să discute despre credințele lor religioase deoarece acestea sunt secrete față de restul lumii, dar cele mai numeroase interpretări susțin că „*Kitab al Majmu*“ (Cartea de rugăciuni), derivă din scrierile ismailite.

Aleviții se plâng că au suferit discriminări din partea guvernului turc datorită eșecului acestuia de a încadra doctrina religioasă alevită într-una din școlile juridice islamice, acuzând faptul că ei au fost considerați mai degrabă un grup cultural decât unul religios.

Cea mai mare parte a locuitorilor Iranului și Azerbaidjanului sunt musulmani și iți, Shi'a fiind o ramură a islamului predominantă în Iran (95%), în Azerbaidjan (85%) și Iraq (65%) ce consideră că ultimul profet este întemeietorul acestei ramuri, și care a spus celor ce credeau în el și hazrate Ali despre adevărata cale a islamului.

Și iții se consideră urmașii partizanilor lui Ali, văr și ginere al profetului Muhammad, care încarnează legitimitatea Casei Profetului împotriva celor 3 califi (Abu-Bekr, Umar și Usman) care au domnit în locul său și împotriva descendenților acestora.

Imamii, considerați ca intermediari între om și Dumnezeu, au pentru mulți dintre și iți o aură divină, noțiune total străină